

| Advies aan Provinciale Staten | | Uw contactpersoon | |
|--|--------------|--|-------|
| | | J.Faber AD/STG | |
| | | Doorkiesnummer +31 235145778 jesca.faber@noord-holland.nl | |
| Tbv Statenvergadering d.d | 4 juli 2022 | | |
| Commissie NLG | | | |
| Datum commissievergadering | 13 juni 2022 | | |
| | | 23 juni 2022 | 1 6 |
| Onderwerp: Advies commissie NLG bij voordrachten 33, 34, 35 en 36 Zienswijzen financiële stukken omgevingsdiensten NZKG, IJmond, NHN en OGFV. | | | |

De commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid adviseert de voordrachten 33, 34, 35 en 36 zienswijzen financiële stukken omgevingsdiensten NZKG, IJmond, NHN en OGFV, als hamerstukken door te geleiden naar de PS vergadering van 4 juli 2022.

Uittreksel van het concept-verslag NLG 13-06-2022:

5. A-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

- 5.a Gezondheid en Leefbaarheid: zienswijzen financiële stukken omgevingsdiensten
- 5.a.1 Voordracht Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied begroting 2023
- 5.a.2 Voordracht Omgevingsdienst IJmond begroting 2023
- 5.a.3 Voordracht Zienswijze op de 2de Begrotingswijziging 2022, Begroting 2023 en de voorlopige Jaarrekening 2021 van de Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek (OFGV)
- 5.a.4 Voordracht Zienswijze op de Begroting 2023 en de Jaarstukken 2021 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

De **voorzitter** heropent de vergadering. De financiële stukken van de vier Omgevingsdiensten worden gevoegd behandeld. De voorzitter geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **De Groot** (SP) heeft een heel korte bijdrage. Over de meeste stukken heeft zij niet zoveel te zeggen, maar wel over de voordracht van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De SP is er heel erg in geïnteresseerd waarom grote bedragen worden gerestitueerd aan de deelnemers met betrekking tot de milieutaken (ca. €2 miljoen en nog meer), en aan de deelnemers aan de VTH+-taken (€59.000 en nog meer). Is het niet verstandiger om deze bedragen toe te voegen aan de algemene reserve? Een en ander zou natuurlijk heel mooi zijn vanwege de stikstofproblematiek.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) meent dat bij het lezen van de stukken duidelijk wordt dat er ontzettend veel afkomt op de Omgevingsdiensten. Zij heeft het dan niet alleen over de invoering van de Omgevingswet, maar ook over de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie et cetera. Eigenlijk zijn de OD's onmisbaar in de deze opgaven. Zij vormen een belangrijke schakel in het tempo waarmee het allemaal met elkaar kan worden gerealiseerd. Financiële stukken zijn heel belangrijk, maar geven eigenlijk niet één-op-één antwoord op de vraag of deze financiële middelen ook kunnen zorgen dat er voldoende expertise aanwezig is om te zorgen dat er bijvoorbeeld vergunningen rond circulaire economie kunnen worden gegeven. Hoe wordt er gekeken naar deze grote opgave richting de Omgevingsdienst? Denkt gedeputeerde dat er genoeg menskracht en genoeg kennis aanwezig zijn om te zorgen dat de Omgevingsdiensten hun rol goed kunnen pakken en kunnen zorgen dat de samenleving de gewenste stappen kan maken?

Statenlid **Kostic** (PvdD) komt allereerst op de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, die gaat over soortenbescherming. De Partij voor de Dieren krijgt heel veel meldingen binnen van mensen die heel veel misstanden op dat terrein zien. Tegelijkertijd weten deze mensen niet waar ze het dan moeten melden. En als ze het melden, wordt het niet goed opgepakt. Statenlid Kostic vermoedt dat het iets met de capaciteit te maken heeft. Willen GS hier extra aandacht voor vragen bij de OD's? Als de OD's hiermee krap komt te zitten, kunnen GS gerust naar PS terugkomen om tezamen te kijken naar de mogelijkheden. Daarmee is het voor de burgers duidelijk dat als zij overtredingen van de Wet natuurbescherming zien, bijvoorbeeld stroperijen, waar zij moeten zijn.

Eerder kwam uit het Randstedelijke Rekenkamerrapport naar voren dat de OD onvoldoende capaciteit heeft om de waterdoelen te borgen. Als het goed is, is dat nu verwerkt. Is intern met de OD besproken hoe het mogelijk was dat het pas in voornoemd rapport naar buiten komt, in plaats van dat een medewerker van de OD gewoon naar GS stapt en zegt: "*Goh, we moeten toch best veel doen. Misschien moet er meer geld bij?*"

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) merkt op dat het zeer lastig is om gekwalificeerd personeel te werven. Dat is toch best zorgelijk? Er is ook binnenkort geen zicht op verbetering. Natuurlijk weet men dit al even, maar er staat zoveel op stapel. Als er geen mensen zijn om een en ander te monitoren, aan te sturen en te handhaven, moeten de OD's dan op deze manier doorgaan? In aansluiting op wat Statenlid Kostic net zei, vraagt mevrouw Hoogendoorn zich af of je niet eerst moet kijken naar wat je wél kan met de mensen die je hebt, voordat er weer taken bijkomen. Is het niet beter om alles zo te organiseren dat het eerst lukt om de opgave te realiseren, opdat dat in elk geval geborgd is?

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat ook de VVD zich kan vinden in de financiële stukken. Dat gezegd hebbende, pleit de partij ervoor om de samenwerking en de taakverdeling van de verschillende OD's op periodieke basis te evalueren. De totale uitgaven groeien sneller dan de inkomsten van de provincie. Er zijn altijd mogelijkheden om effectiever en efficiënter te opereren, zeker als het stof van extra verantwoordelijkheden is neergedaald en de gemeenschappelijke problemen op het gebied van bijvoorbeeld het vinden van gekwalificeerde medewerkers gedeeld zijn. Wanneer plant het college een grondige evaluatie van de opzet en werking van de OD's in het licht van de toenemende taken?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat de constante bij alle OD's is dat ze maar zitten te wachten op de Omgevingswet, die al meerdere keren is uitgesteld. Hierdoor hebben ze nog steeds te maken met meerkosten, bijvoorbeeld voor de bodemtaken. Mevrouw Jellema snapt dat de gedeputeerde ook niet weet of de Omgevingswet op 1 januari a.s. nu echt doorgaat. Het digitale stelsel kan het allemaal wellicht

enigszins ophouden. Kan er iets over worden gezegd? Anders is het voor de OD's een bodemloze put van oneigenlijke taken die ze nog steeds uitvoeren.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan de gedeputeerden voor hun beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):

Er is een aantal vragen gesteld door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Het "*overgebleven*" geld heeft te maken met het niet besteden van de uren die wel besteld waren, voor een heel groot deel overigens van de provincie. Op dat moment kon men eigenlijk nog voldoende mensen vinden die die taken moesten uitvoeren. De middelen zijn niet teruggehaald, maar zijn eigenlijk nog steeds gereserveerd om uit te geven aan de taken die bij de OD worden neergelegd. Er was geen aanleiding om de algemene reserve op dat punt aan te vullen, omdat die eigenlijk voldoende gevuld is op dit gebied.

In algemene zin gaan vele taken richting de Omgevingsdiensten. Dat gebeurt niet omdat de OD's zelf willen groeien, maar omdat de provincie ziet dat gezondheid, veiligheid en stikstof allemaal vraagstukken zijn die hoog op de politiek-maatschappelijke agenda staan. De opdrachtgevers van de Omgevingsdiensten -- dat zijn de gemeenten en de provincies -- vertalen dat naar extra opdrachten. Ze groeien dus niet autonoom, zegt gedeputeerde in antwoord op de heer Roosendaal. De provincie vraagt de OD's immers om dat te gaan doen.

In de praktijk loopt de provincie aan tegen het gegeven dat het vaak technisch geschoolde en juridisch geschoolde mensen betreft, die in welke sector dan ook op dit moment heel lastig vindbaar zijn. Je ziet terug dat er geen uitgaven worden gedaan door de Omgevingsdienst. Dat geldt niet alleen voor Noord-Holland Noord, maar ook voor de andere Omgevingsdiensten. Het vraagt creativiteit om ervoor te zorgen dat de taken uiteindelijk wel uitgevoerd gaan worden. Het is geen keuze. Het zijn wettelijke taken die uitgevoerd moeten gaan worden. Een van de mogelijkheden is dat Omgevingsdiensten nog meer gaan samenwerken. Dat gebeurt nu al heel veel op basis van inhoud en kennisuitwisseling. Gedeputeerden Olthof en Stigter voeren al langere tijd dat gesprek. Zou dat niet ook moeten gebeuren op het punt van ICT, digitale systemen of het delen van medewerkers die heel beperkt beschikbaar zijn? Binnenkort vindt opnieuw een gesprek plaats met de vier directeurs van de Omgevingsdiensten, omdat gedeputeerden vinden dat er echt wel een tandje bij moet, omdat er anders "*taakverwaarlozing*" ontstaat. Dat is een heel zwaar woord, maar op het moment dat je stelselmatig niet de mensen hebt die het werk moeten gaan doen, gaan er op een gegeven moment gaten vallen. Dat kan niet de bedoeling zijn.

In antwoord op de vraag van Statenlid Kostic (PvdD) merkt gedeputeerde op dat onderhavig agendapunt met name over de begroting gaat. Desalniettemin zal hij nog één keer vertellen hoe het met de soortenbescherming staat. De waterdoelen zijn inderdaad gecorrigeerd, maar in algemene zin ontvangen GS natuurlijk regelmatig bestuurlijke signalen over de uitvoering van de taken. Het had dus iets kunnen zijn wat niet bij zulke signalen meegenomen had kunnen worden, zoals GS regelmatig signalen krijgen over Tata, stikstof of wat dan ook. Zij betrekken dat vervolgens ook wel bij de opdrachtverlening. Soortenbescherming zat er tot nu toe niet in en een en ander is daarop gecorrigeerd. In algemene zin loopt de signalering heel erg goed.

Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt hoe het kan dat het niet via de geëigende weg is gegaan en dat het uiteindelijk naar buiten moest komen via blijkbaar een werknemer van de OD in een gesprek met de

Randstedelijke Rekenkamer. Is daarover gesproken?

Gedeputeerde **Stigter** weet dat in algemene zin niet. Hij gaf net aan dat signalen uit de organisatie over waar men tegen aanloopt bij de uitvoering van de taken of anderszins bij GS komen via de bestuurlijke signalering.

In aanvulling op de vraag van de heer Roosendaal (VVD) heeft gedeputeerde Stigter iets gezegd over het efficiënt en effectief opereren van de Omgevingsdiensten. De toename is vooral te wijten aan het feit dat er veel meer taken naar de OD's worden geschoven, niet omdat ze niet efficiënt zouden werken. Juist omdat men steeds meer zal gaan vragen van de OD's, zullen efficiency en effectiviteit wel een belangrijk aandachtspunt blijven in het overleg met de OD's. Op dit moment is niet in een formele evaluatie van de OD's voorzien. De commissie–Van Aartsen heeft over heel Nederland gekeken hoe het met het stelsel van de Omgevingsdiensten werkt. Daaruit blijkt dat het in Noord–Holland eigenlijk best goed loopt. De basistaken zijn belegd bij de Omgevingsdiensten en worden op een behoorlijk adequate manier uitgevoerd. Een aantal belangrijke aandachtspunten van de commissie–Van Aartsen sloeg vooral op de gebieden buiten Noord–Holland. Niettemin zijn de bemensing en de kwetsbaarheid afhankelijk van de gemeentelijke begrotingen ook hier een belangrijk aandachtspunt. Het college heeft in ieder geval besloten om te kijken naar het totaalplaatje van de Omgevingsdiensten, inclusief het financiële beslag dat het met zich meebrengt, ook in historisch perspectief.

De **Roosendaal** (VVD) kan zich vinden in het laatste deel van de beantwoording. Hij wil de Omgevingsdiensten niet zozeer betichten van inefficiëntie. Maar juist omdat ze wat taken op zich af krijgen, het steeds gespecialiseerder wordt en er zulke gaten vallen, lijkt het hem zinvol om te kijken hoe je beter met elkaar kunt samenwerken om dat op te pakken.

Gedeputeerde **Stigter** vindt de bijdrage van de heer Roosendaal (VVD) verstandig.

Mevrouw Jellema (PvdA) vroeg naar de Omgevingswet. Deze was voorzien voor 1 januari 2023. Dat is nog steeds de formele lijn zoals die door de minister wordt onderkend. De Eerste Kamer heeft thans een debat over de vraag of DSO wel voldoende stabiel is om dat ook daadwerkelijk per 1 januari a.s. te gaan doen. Volgende week vindt nog een aanvullend gesprek plaats tussen de verantwoordelijk minister en de Eerste Kamer.

Een aantal verzoeken richting de minister op dat vlak maken het eerlijk gezegd wel onzeker. Op het moment dat je nog een hele check laat uitvoeren en de decentrale overheden vervolgens nog een half jaar moeten testen, red je dat dus niet meer. Vanuit de gezamenlijke overheden komt nog wel een signaal richting de Eerste Kamer en de minister dat het onderwerp heel belangrijk wordt bevonden. Op een gegeven moment gaat de energie er een beetje uit als de ingangsdatum wederom wordt uitgesteld. Dat signaal zullen GS nogmaals uitbrengen richting de Eerste Kamer. DSO is wel een zorgpunt, maar op een gegeven moment kun je niet alle risico's en onzekerheden uitsluiten en moet je gewoon maar beginnen en de afspraak maken met elkaar dat je gaandeweg dingen gaat aanpassen en corrigeren.

Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat gedeputeerde een vraag is vergeten over de Wet natuurbescherming en in het bijzonder de soortenbescherming. Daar gaat de OD van gedeputeerde immers over.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat hij in zijn eerste reactie eigenlijk deze vraag bedoelde. Hij zal hem op

deze manier even doorpassen. Het agendapunt heeft weliswaar betrekking op de begrotingsbehandeling, maar omdat het een relatief overzichtelijke vraag betreft, is gedeputeerde bereid om deze door te geven.

Mevrouw **De Groot** (SP) komt terug op de vraag over de bedragen die worden gerestitueerd aan de deelnemers. Wie worden er dan bedoeld met de "*deelnemers*"? Zij neemt aan dat het ook de gemeenten en de provincies betreft.

Gedeputeerde **Stigter** beaamt dat daarmee de gemeenten en provincies worden bedoeld.

Mevrouw **De Groot** (SP) meent dat het geld dan toch niet blijft staan, maar dat het gewoon wordt teruggebracht.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat het geld niet bij de OD blijft staan, maar dat het wordt teruggebracht naar de deelnemers. Vervolgens wordt besloten om dezelfde bedragen beschikbaar te stellen voor dezelfde taakuitvoering. Dat komt er eigenlijk bij ten opzichte van hetgeen is overgedragen. Kortom, het geld blijft beschikbaar, maar gaat wel terug naar de deelnemers.

Mevrouw **De Groot** (SP) is ook lid van de gemeenteraad. Maar zodra er geld terugkomt, storten de gemeenteraadsleden zich als aasgieren bovenop dat bedrag.

Gedeputeerde **Stigter** meent dat dat dan vooral iets zegt over de raadsleden en over de Statenleden, die verantwoordelijkheid nemen om de belangrijke taken te blijven uitvoeren.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Gedeputeerde Olthof heeft niet heel veel aan te merken, maar wil wel aansluiten op het laatste punt van mevrouw De Groot (SP). Er zijn ook Statenleden die een positief rekeningresultaat direct ergens anders voor zouden willen inzetten. Hij wil er derhalve voor oppassen dat alleen de raadsleden daarvan beticht worden.

Gedeputeerde Olthof komt nog even terug op de vraag van mevrouw Hoogendoorn (CU) of je niet eerst moet kijken naar wat je wél kan met de mensen die je hebt, voordat er weer taken bijkomen. De provincie is aan zet wat betreft hetgeen zij zelf aan extra's vraagt. Tegelijkertijd zijn er wettelijke taken. De Omgevingsdienst kan niet zeggen: "*Nou, deze vergunningen doen we even niet!*", of: "*Dit handhaven we even niet.*" Dat is wel het lastige, omdat vanuit de rijksoverheid op het gebied van klimaat en energie zo veel extra's op de provincie afkomt. Gedeputeerde Olthof deelt derhalve de zorg van andere partijen over het op orde houden van de kwaliteit en de capaciteit. Gedeputeerde Stigter heeft hier al een en ander over opgemerkt, ook als het gaat over de samenwerking.

Over de kwaliteit van het water is eerder al een signaal afgegeven. Er is ook al eens over gesproken. In het Rekenkamerrapport is het maar heel beperkt onderbouwd. Er is nog wel wat discussie over geweest. Het betreft uiteindelijk 1 fte, waar invulling aan is gegeven. Had het niet explicieter moeten zijn en hadden GS erop moeten doorvragen?

Gedeputeerde heeft nog een aanvullend punt richting de Partij van de Arbeid ten aanzien van de bodem en oneigenlijke taken. De Omgevingswet is nog onduidelijk, maar GS zijn ook in gesprek met het Rijk over de financiering van de apparaatskosten voor de bodem, waarbij vooral de gemeenten straks weer aan de lat staan. In de begroting wordt het steeds vooruitgeschoven, omdat een deel van het provinciaal budget

overgaat op de gemeenten. Althans, de gemeenten moeten het gaan betalen. Wat dat betreft hoopt gedeputeerde Olthof het met het Rijk goed in te vullen, om te zorgen dat de gemeenten comfort hebben. Als de taken dan overkomen, moeten de apparaatskosten voor de bodemtaken gefinancierd zijn. Voor het overige heeft gedeputeerde Stigter alle vragen volledig beantwoord.

De **voorzitter** bedankt de gedeputeerden voor hun beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Zij concludeert dat de commissie ermee instemt dat er geen zienswijze wordt ingediend. Het stuk zal als hamerstuk worden doorgeleid naar de PS-vergadering van 4 juli a.s.